

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice, 30. júl 2013

„Leto je najrizikovejším obdobím pre nakazenie sa pohlavnou chorobou,“ varuje prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD.

Dovolenkové obdobie je v plnom prúde, slnko láka na oddych doma i v zahraničí, no z tajomných diaľok sa dá doniesť aj čosi viac, ako bronzová pokožka a množstvo pekných fotografií. Pri troške neopatrnosti môže byť neželaným suvenírom pohlavné ochorenie a zvlášť vírus HIV by mal byť dostatočným strašiakom, aby nikto nezabúdal pri prípadnom letnom romániku na účinnú ochranu. Doteraz sa ním totiž nakazilo vo svete viac ako 55 miliónov ľudí a najčastejšou príčinou bol práve nechránený sexuálny styk s nakazeným partnerom, aj keď riziko prenosu pohlavným stykom s infikovaným je len jedno percento.

"Vírus HIV sa prenáša tromi spôsobmi. Sexuálnym kontaktom, krvou a krvnými derivátmi, alebo z matky na dieťa. Najčastejším spôsobom infikovania je nechránený pohlavný styk. Aj keď jeho pravdepodobnosť prenosu menšia ako jedno percento, platí to len pre ľudí, ktorí netrpia nejakou inou pohlavne prenášanou chorobou. Pokiaľ ju majú, a predovšetkým ak táto choroba porušuje celistvosť sliznice pohlavných orgánov, pravdepodobnosť nakazenia sa HIV sa tým zvyšuje aj viac ako desaťkrát. Najrizikovejšou chorobou z tohto pohľadu je opar na pohlavných orgánoch - genitálny herpes, ktorý je pomerne častým ochorením a trpí ním až pätnásť percent dospelaj populácie. Pravdepodobnosť nákazy vírusom HIV je oproti klasickému pohlavnému aktu oveľa vyššia pri análnom styku, pod čo sa podpisujú možné drobné krvácajúce poranenia a tiež vyššia prítomnosť lymfatického tkaniva a bielych krviniek v oblasti konečníka. Práve na tie sa musí vírus naviazať, aby sa mohol v ľudskom tele reprodukovať," hovorí zástupca prednostu pre pedagogickú činnosť Kliniky infektológie a cestovnej medicíny Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach a UNLP Košice prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD.

Vírus, ktorý vnikne akoukoľvek cestou do organizmu, sám o sebe nie je schopný prežiť. Dokáže to len za pomoci špeciálnych bielych krviniek, na ktoré sa naviaže prostredníctvom receptora na ich povrchu. Keď sa dostane do vnútra bunky, zmení genetickú informáciu jej jadra tak, že lymfocyt začne produkovať nové vírusy. Jeden cyklus trvá osem až šesť hodín a jeho výsledkom sú stovky kópií vírusu. Množstvo vírusov v organizme je pritom rozhodujúce. Ak ho do tela vnikne iba málo, imunitný systém človeka si s nimi dokáže poradiť. Na to, aby došlo k infekcii, musí byť prítomný určitý počet kópií vírusu. Práve preto nie sú infekčné napríklad slzy alebo sliny infikovaného človeka. Aj tie síce obsahujú vírusy HIV, ale ich počet je nižší a preto nespôsobí prenos infekcie. Problém nastane až vtedy, keď vnikne do organizmu väčšie množstvo vírusov. Preto môže mať človek nechránený sexuálny

styk s infikovaným človekom a nemusí sa nebezpečným vírusom nakaziť - ale rovnako sa môže stať osudným aj jediné zakopnutie.

„V súvislosti s prenosom infekcie HIV je relatívne riziková praktika tetovania – v USA sa týmto spôsobom nakazí ročne až dvetisíc ľudí. Preto neodporúčam nechať si v zahraničí tetovať telo, ani si nechať urobiť tetovaním takzvaný permanentný mejkap na líniu viečok alebo na perách,“ varuje prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD., podľa ktorého má ochorenie v západnej Európe a USA už ustálenú alebo mierne klesajúcu tendenciu, zatiaľ čo sa predpokladá, že v centrálnej Afrike bude infekcia ešte dlho na vzostupe. Počet chorých bude stúpať aj v krajinách juhovýchodnej Ázie (Thajsko, Čína, India) a za pomerne rizikovú oblasť je považovaná aj Ukrajina, kde je podľa niektorých odhadov v súčasnosti infikované už jedno percento dospeléj populácie, čo je viac ako tristotisíc pacientov.

„Na Slovensku sa objavil prvý pacient v roku 1985 a dnes máme evidovaných viac ako 550 HIV pozitívnych pacientov, z ktorých asi pätina sú cudzinci – je ich viac než 120. Aj keď vo svete tvoria ženy vo všeobecnosti približne rovnú polovicu pacientov, u nás je to len približne 20 percent a deti nakazené HIV na Slovensku neevidujeme vôbec,“ konštatuje prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD. a dodáva, že aj keď liečba ochorenia HIV v posledných rokoch výrazne pokročila, problémom je, že vyliečiť infikovaných úplne zatiaľ lekárska veda nedokáže.

„Problém je v tom, že sa vírus postupom času v tele nakazeného mení - po desiatich rokoch ochorenia je časť jeho genetickej informácie úplne iná a vznikajú jeho nové podtypy. Okrem toho vírus HIV nemá jednoduchú imunologickú odpoveď - ľudské telo zatiaľ neprodukuje účinné protilátky, preto nie je perspektíva, že by si s ochorením príroda v dohľadom čase poradila sama. Taktiež sa zatiaľ nepodarilo vyvinúť terapeutickú ani profylaktickú vakcínu. Najlepšia a najlacnejšia ochrana pred HIV je preto prevencia, teda bezpečný pohlavný styk. Ideálnym riešením by bol jediný sexuálny partner na celý život, menej konzervatívnym ľuďom však postačí užívanie prezervatívov. Zvlášť pri takzvaných letných láskach na dovolenke doma lebo v zahraničí, pretože najväčšie riziko prenosu hrozí práve vtedy, keď človek možnosť ochorenia vôbec nepredpokladá,“ zdôrazňuje zástupca prednostu pre pedagogickú činnosť Kliniky infektológie a cestovnej medicíny UPJŠ LF v Košiciach a UNLP Košice prof. MUDr. Pavol Jarčuška, PhD., podľa ktorého predstavuje prezervatív ochranu aj pred celým radom ďalších pohlavne prenosných chorôb ako sú kvapavka, syfilis, trichomoniáza, chlamýdie, hepatitída typu B a C, genitálny herpes, mäkký vred či HPV infekcie.

Odhaduje sa, že sa vo svete každoročne objaví asi 200 miliónov nových prípadov kvapavky a takmer 45 miliónov nových prípadov syfilisu, pričom výskyt nových prípadov ostatných pohlavne prenosných chorôb je ešte ďaleko vyšší – pravdepodobne viac než pol miliardy ochorení ročne. Dôsledkom môže byť nielen vyliečiteľný zdravotný problém, ale aj trvalá neplodnosť, preto by mali byť obozretné obzvlášť mladé ženy.

POZNÁMKA: Túto tlačovú správu nájdete na: www.medic.upjs.sk

RNDr. Jaroslava Oravcová
PR manažérka